

BÚCSUZTATÓ

Tisztelt gyászoló gyülekezet, rokonok, barátok, ismerősök!

A halotti gyászbeszédnek egy kicsit szokatlan formájával fognak most találkozni, mivel az elhunyt Deák Ottónétól fia, ifjabb Deák Ottó szeretne elköszönni. Mivel az érzelmi érintettség miatt ennek a beszédnek az elmondására – érhetően – nem vállalkozott, engem kért meg szavai tolmácsolására. Az elhangzottak az ő személyes gondolatai, egyes szám első személyben!

Drága Édesanyám! Tisztelt egybegyültek! Kedves barátaim!

Eddigi életem során sok nehéz feladattal kellett már megbirkóznom, de azok mind eltörpülnek a maihoz és az 6 évvel ezelőtthez képest: búcsúznom kell azoktól az emberektől, a Szüleimtől, akik hozzám a legközelebb állnak, és akik életem meghatározó személyiségei. Apu temetése lelkileg és fizikailag is nagyon megviselt, és most szembesülnöm kell azzal a ténnyel, hogy immár Te sem vagy mellettem! Megpróbálok a lehetetlent, méltóképpen megemlékezni Rólad, és egy kicsit feleleveníteni életünk sorsfordító és örömteli eseményeit, ezeken keresztül bemutatva Téged is a gyászoló sokaságnak.

Kezdjük talán néhány ténnyel. 1930. március 8-án születtem Tokajban, ebben a Tisza-parti városban, ahol édesapád akkor állatorvosként dolgozott. 5 éves korodig éltetek ott, akkor apukádat áthelyezték Balassagyarmatra, és őt rövid időn belül a család – vagyis te és édesanyád – is követte. Attól kezdve számítás balassagyarmati lakosnak, és ezt a státuszodat halálodig megőrizted. Itt nőttél fel, innen jártál el iskolaéveid alatt Esztergomba, a Zárdába, ahol megismerted a közösségekben élés szabályait, az alkalmazkodóképességet, a tanulás és a tudás örömeit, és megkaptad azt a vallásos nevelést, ami egész életedben végigkísért. Meggyőződéses és hithű katolikusként élted le egész életedet, és ennek fényében különösen értékeltem, hogy engem ebben soha nem akartál befolyásolni. Bár biztosan fáj miatta a szíved, de elfogadtad, hogy én erről másképp gondolkozom. Emiatt közöttünk sose volt se vita, se nézeteltérés – igaz, ami rajtam múlt, én is igyekeztem megtenni, amikor kérted, mindig elkísértelek a templomba.

A háborús fenyegetés miatt korábban el kellett hagynod Esztergomot, ezért Balassagyarmaton fejezted be középiskolai tanulmányaidat a Balassi Gimnáziumban. Az új osztálytársaidal is remek volt a kapcsolatod, a későbbiekben egyik szervezője voltál az érettségi találkozóknak.

1947-ben ismerkedtél meg apuval, aki tagja volt annak a baráti társaságnak, amelyik igen erősen összetartó közösségként működött. Sokat jártatok szórakozni, kirándulni, és a kezdeti barátságból szerelem, majd házasság lett. 1950-ben került sor az esküvőre, és az akkori társaság sok tagja mellettetek maradt egész életedekben. Jó kis csapatot alkottatok, rendszeresek voltak a közös programok, összejövetelek, kirándulások, őket én is jól ismertem, hiszen nálunk is gyakoriak voltak a baráti vacsorák. Utolsó éveid nagy bánata volt ennek a közösségnek a megritkulása, egykori barátaid halála nagy szomorúságot okozott neked, és hiányuk sosem volt pótolható.

1953-ban megszülettem, és ettől kezdve életünk fonala szorosan összekapcsolódott. A kezdeti albérletből saját lakásba költöztetek, és ha lassan is, de gyarapodásnak indultatok. Minden szép és jó lett volna, de 5 éves koromban egy baleset mindezt kettétörte. Elkezdődött egy 5 éves periódus, amiről apu temetésén már részletesen szóltam – de nem lehet elégszer elismételni, mit is köszönhetek én Nektek! A betegségem engem a pesti kórházakba kényszerített, a gyógyulás hosszadalmas volt, és ti apuval ez alatt emberfeletti erővel álltatok mellettem. A napi munkátok után hetente kétszer-háromszor motorra ültetek és feljöttetek hozzám látogatóba – az akkori útviszonyok mellett ez elképzelhető, milyen erőpróba lehetett! Tanítottatok, foglalkoztatok velem, ezért aztán gyógyulásom után azonnal folytathattam a tanulmányaimat. Hogy ma az vagyok, aki, kizárólag Neked és Nektek köszönhetem!

Mindenképpen szólnom kell azokról az évekről, amit a Budapesti Finomkötöttárugyár balassagyarmati gyáregységében töltöttél. A gyár raktárában volt a munkahelyed, munkatársaidal ti gondoskodtatok az elkészült termékek kiszállításáról. Az a közösség is elismerte a te példaadó magatartásodat, brigádvezetőnek választottak. A feladatodat, mint minden mást az életben, nagyon komolyan vettél és igyekeztél a társaidból jó közösséget faragni. A munka mellett a szabadidőtkben is gyakran voltatok együtt, jártatok a város kulturális rendezvényeire, de voltatok Budapesten színházban és kiránduláson is. Társaidal nem csak a munka kötött Titeket össze, hanem sok barátság is kialakult, ezért aztán nyugdíjba vonulásod után is megmaradtak ezek a találkozások.

A munka mindig fontos volt a számodra, de az igazi lételemed a család volt. Elsősorban a mi kis 3 fős – majd később egyre bővülő létszámú – közösségünk, de ezen túl a tágabb rokonság is. Te voltál ennek a társaságnak a lelke és a motorja. Minden családi eseményt jól ismertél, fejedben voltak a névnapok és a születésnapok, és sose feledkeztél meg az érintettek felköszöntéséről. Ahol szükség volt rá, segítettél, akár a ház körüli teendőkben, akár a betegek vagy az idősek ápolásában. Szüleid, apu szülei, testvéred, sógornőd, minden rokonod biztosan számíthatott rád, ha bármiben segítséget szenvedett. Gyakran még szólniuk se kellett, te már tudtad, miben és hogyan kellene segítened – és tetted a dolgodat hívó szó nélkül is. Mindig csodáltam azt az energiát, ami ehhez a sok feladathoz kellett, de te sose tűntél fáradtnak vagy letörtnek, ha segíthetél. Ezt a tulajdonságodat életed végéig megőrizted, a rokonok fogytával barátaid, szomszédaid élvezhették kifogyhatatlan energiáid és tenniakarásod gyümölcsét!

De a legfontosabb közösség, amiben a legjobban érezted magad, az a mi kis családnak volt. Eleinte hárman alkottuk ezt a közösséget, aztán én is társa találtam Zsuzsa személyében, és vele megindult a család gyarapodása. Ezt a bővülést te úgy könyveltél el, hogy a fiad mellé kaptál egy lánygyermeket is! Zsuzsa igazándiból nem az én feleségem, hanem a te lányod lett, néha már úgy éreztem, őt jobban szereted, mint engem! Ha netán vitánk volt, te mellé álltál, ha baja volt, jobban aggódtál érte, mint én, őszintén és megalkuvás nélkül szeretted őt! És földöntúli boldogság volt számodra az unokák érkezése! Mindketten sokat voltak Veletek, hiszen a nyarak nagy részét itt, Gyarmaton töltötték, és mi mindig boldogan és nyugodt szívvel engedjük őket hozzátok, hiszen itt pont azt a nevelést és gondoskodást kapták meg, amihez otthon is hozzászokhattak. És ez nem a véletlen szerencsén múlt, hanem az volt az oka, hogy mi is abban a szellemben igyekeztünk őket nevelni, amit én itthon tanultam és kaptam. A ti nevelési elveitek voltak a mi modellünk alapjai, és az élet talán bizonyította, hogy ez náluk is bevált. Mindketten sok örömet okoztak nektek, ballagásaikon és Andi diplomaosztóján te is ott lehettél, és ők is az utolsó pillanatig ott voltak mellettetek – Andi a kórházba is eljött, hogy elbúcsúzhasson tőled, Zoli pedig napokkal a halálod előtt a szőlő szüretelésében volt a segítségedre!

Életed utolsó nagy élményéről, dédunokád megérkezéséről is szólnom kell egy pár szót. Izgalommal és örömmel vártad a születését, drukkoltál Andinak, hogy minden rendben legyen, és a szülés után boldogan újságoltad ismerőseidnek, szomszédaidnak az örömhírt. Örülök, hogy többször is találkozhattál Bogival, jártál Andiéknál is, ők is voltak nálad Gyarmaton, és a kislány fényképeit állandóan magadnál tartottad, hogy bárkinek megmutathasd. Ígérem, sokat fogunk neki mesélni rólad, hiszen ő már nem láthatja azt az aranyos dédikét, akire pedig nagy szüksége lett volna!

Mindenképpen szólnom kell arról a szoros kötelékről, ami titeket apuval összekötött. Aki ismert benneteket, az titeket tartott a mintaházaspárnak, az egymással tökéletes összhangban és mérhetetlen szeretetben élő emberpárnak. Köztetek nem voltak viták vagy veszekedések, minden kérdést és problémát nyugodtan meg tudtatok beszélni és minden napotok békében és nyugalomban ért véget. Te nagyon ügyesen tudtad aput úgy befolyásolni, hogy a szándékaid és akaratod úgy valósuljon meg, hogy azt már szinte apu szerette volna! Máig csodálom azt a türelmet és kitartást, ahogy egy-egy kérdésben el tudtad érni, hogy elképzeléseid megvalósuljanak. Így volt ez a lakás átalakításánál, a bútortásárláskor, a kocsicserijénél –

eleinte apu tiltakozott, a végén már ő javasolta, hogy mi is legyen! Ezt a modellt én is próbálom megvalósítani az életemben – nem állítom, hogy nekem is olyan jól menne, mint neked!

A fentiek fényében érthető, hogy apu halála mennyire megrázott téged. Elvesztését nem tudtad kiheverni, bár igyekeztél úgy tenni, mintha minden rendben lenne, de mi tudtuk, hogy valami eltört benned. Hiába volt a rokonok – elsősorban testvéred, Éva (mit Éva, így senki se ismeri, Bujó az ő rendes neve!) – szerető gondoskodása, hiába a jó szomszédok (Marika, Piroskáék, haláláig Jancsi) segítsége, hiába legjobb barátnőd, Ilonka lelki támogatása és vigasztalása, te egyedül maradtál. Egyetlen vigaszod a temető volt, ahol hitvallásod szerint találkozhattál apuval, és te minden alkalmat megragadtál, hogy vele lehessél. Remélem, hogy ez az együttléte most már mindörökre megvalósul!

Órákig tudnék még mesélni, de lassan be kell fejeznem, mert eljött a végső búcsú pillanata. De egy dolgról még szólnom kell, mert ez lesz a legfájóbb a számomra. Ez pedig a beszélgetéseink, amelyekre a jövőben már nem számíthatok. Ezek a meghitt percek és órák az elmúlt években jöttek létre, apu halála után, amikor te egyedül maradtál a gyarmati lakásban. Én és Zsuzsa igyekeztünk gyakran meglátogatni, de ezek a látogatások nem lehettek olyan sűrűk, mint te szeretted volna. De amikor végre hazajutottunk, és már a vacsorát is megettük (mindig meleg vacsorával vártál minket!), elkezdődött az élménybeszámoló, majd az emlékezés. Az elmúlt napok-hetek eseményeit a múlt emlékei követték, és olyan jó volt ezeket a történeteket, a fiatalságod számodra emlékezetes pillanatait felidézni. Nagyon szerettem hallgatni a jól ismert (hiszen sokszor hallott) emlékezetes pillanatokról a visszaemlékezésedet, és nagyon fog hiányozni, hogy ebben már nem lehet részem.

Az utolsó napok tragédiájáról, a döbbenetről és a reménytelenségről mit tudnék mondani? A hír hallatán rohantam haza, ahogy tudtam, de már csak a rettenettel tudtam szembesülni. A "nincs remény" hideg valósága zúdult rám, és bármennyire szerettem volna, már nem tudtam segíteni rajtad. Egyetlen vigaszom az lehetett, hogy te – remélem – nem szenvedtél, és ebből a borzalomból már semmit se érzékeltél. Így távoztál e világból, de távozásod méltóságteljes és felemelő volt. Halálodban is megmutattad, milyen nagyszerű egyéniség voltál, gondoskodásod átívelt ezen a falon. Magad után rendet és rendezettséget hagytál, irataid összerendezve, ruháid megkészítve várták ezt a nem várt eseményt, és nekem is írtál egy búcsúlevelet, amiből minden fontosat megtudtam a szándékaidról.

És most már úton vagy egy olyan világ felé, amelyben hited szerint találkozol mindenkivel, akit egykoron szeretted. Ott vár téged apu, ott várnak a szüleid, régen meghalt rokonaid, barátaid, ismerőseid, ott téged mindenki szeretni fog – úgy, ahogy tette itt, a földi életben is.

Elengedlek hát erre az útra, menj és találd meg azt a világot, amiről a szertartás kezdetén Zorán is énekelt (mennyire szeretted ezt a számot! Ugye, jó, hogy most is hallhattad?). De tudd, hogy itt, a földi létben óriási űr maradt utánad, amit lehetetlen bepótolni. Rokonaid, barátaid, és itt maradó családod nem fog téged elfeledni, emlékeid és tetteid itt lesznek velünk, és példát mutatnak mindannyiunk számára, hogy miként is kellene élnünk ahhoz, hogy jobb emberek lehessünk.

Édesanyám, fájó szívvel búcsúzom tőled, és nagyon köszönöm mindazt a szépet és jót, amit tőled kaptam életem során! Emléked örökké bennem él, és remélem, életem további részében méltó leszek arra, hogy a te fiad lehettem!

Isten veled, nyugodj békében!